TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2015. gada 16. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Regula (EK) Nr. 1346/2000 — 4. un 13. pants — Maksātnespējas procedūra — Maksājums, kas veikts pēc maksātnespējas procedūras sākšanas, pamatojoties uz apķīlāšanu, kas veikta pirms šī datuma — Kreditoru interesēm kaitējoša juridiska akta apstrīdēšanas prasība — Noilguma, apstrīdēšanas prasības celšanas un prasības celšanas termiņi — Apstrīdēšanas prasības formas noteikumi — Piemērojamie tiesību akti

Lieta C-557/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 10. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 29. oktobrī, tiesvedībā

Hermann Lutz

pret

Elke Bäuerle , *ECZ Autohandel GmbH* maksātnespējas administratori.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits un M. Bergere [*M. Berger*] (referente),

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 18. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *H. Lutz* vārdā – *C. Brändle*, *Rechtsanwalt*,

— *E. Bäuerle*, *ECZ Autohandel GmbH* maksātnespējas administratores, vārdā – *W. Nassall*, *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, kā arī *J. Kemper* un *D. Kuon*, pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā – *G. Skiani* un *M. Germani*, pārstāves,

— Spānijas valdības vārdā – *M. García-Valdecasas Dorrego*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *F. de Figueiroa Quelhas*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin*, pārstāvis,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2014. gada 27. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV L 160, 1. lpp.) 4. panta 2. punkta m) apakšpunkta un 13. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *H. Lutz*, kura dzīvesvieta ir Austrijā, un *E. Bäuerle*, maksātnespējas administratori Vācijā uzsāktā maksātnespējas procedūrā attiecībā uz *ECZ Autohandel GmbH* (turpmāk tekstā – "sabiedrība parādniece") īpašumu, par apstrīdēšanas prasību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 1346/2000 preambulas 23.–25. apsvērumā ir noteikts:

"(23) Attiecībā uz šajā regulā ietvertajiem jautājumiem jānosaka vienoti tiesību normu kolīziju noteikumi, kas to piemērošanas jomā aizstāj valstu starptautisko privāttiesību noteikumus. Ja nav norādīts citādi, jāpiemēro tās dalībvalsts tiesību akti, kura sāk procedūru (*lex concursus*). Šim tiesību normu kolīziju noteikumam jābūt spēkā gan galvenajā procedūrā, gan vietējās procedūrās; *lex concursus* nosaka maksātnespējas procedūras sekas, gan procesuālās, gan materiālās, attiecībā uz iesaistītajām personām un tiesiskajām attiecībām. Tas regulē visus maksātnespējas procedūras sākšanas, izpildes un noslēgšanas nosacījumus.

(24) Maksātnespējas procedūru automātiska atzīšana, kurām parasti piemēro procedūras sākšanas valsts tiesību aktus, var būt pretrunā ar noteikumiem, saskaņā ar kuriem darījumus veic citās dalībvalstīs. Lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas valsts, jāparedz vairāki vispārējo noteikumu izņēmumi.

(25) Ir vajadzība pēc īpašas norādes, kas neparedz procedūras sākšanas valsts tiesību aktu piemērošanu lietu tiesību gadījumā, jo tās ir visai būtiskas kredīta piešķiršanai. Šādu lietu tiesību pamats, likumīgums un apjoms parasti jānosaka saskaņā ar *lex situs*, un to neskar maksātnespējas procedūras sākšana. Lietu tiesību īpašniekam ir jāspēj arī turpmāk aizstāvēt savas tiesības uz ķīlas nodalīšanu vai atsevišķu nokārtošanu. [..]"

4 Minētās Regulas Nr. 1346/2000 4. pantā ir noteikts:

"1. Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, uz maksātnespējas procedūru un tās sekām attiecas tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā šāda procedūra ir sākta, turpmāk "procedūras sākšanas valsts".

2. Procedūras sākšanas valsts tiesību akti paredz nosacījumus šādu procedūru sākšanai, to izpildei un izbeigšanai. Cita starpā tie nosaka:

[..]

f) maksātnespējas procedūru ietekmi uz procedūrām, ko uzsākuši individuāli kreditori, izņemot tiesvedībā esošas lietas;

[..]

m) noteikumus attiecībā uz to juridisko aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kas kaitē kreditoriem."

5 Regulas Nr. 1346/2000 5. pantā ir paredzēts:

"1. Maksātnespējas procedūras sākšana neietekmē kreditoru vai trešo personu lietu tiesības attiecībā uz ķermeniskiem vai bezķermeniskiem, kustamiem vai nekustamiem aktīviem – gan neatvietojamiem aktīviem, gan atvietojamu aktīvu kopumiem, kas laiku pa laikam mainās –, kas pieder parādniekam un atrodas citas dalībvalsts teritorijā procedūras sākšanas laikā.

2. Šā panta 1. punktā minētās tiesības cita starpā nozīmē:

a) tiesības rīkoties ar aktīviem un tos pārdot un saņemt maksājumus no ieņēmumiem par šādiem aktīviem, jo īpaši ar aizturējuma tiesībām vai hipotēku;

b) ekskluzīvas tiesības par prasījuma izpildi, jo īpaši tiesības, ko garantē aizturējuma tiesības attiecībā uz prasījumu vai prasījuma nodošanu ar garantiju;

[..].

4. Šā panta 1. punkts pieļauj darbības attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kā minēts 4. panta 2. punkta m) apakšpunktā."

6 Saskaņā ar Regulas Nr. 1346/2000 13. pantu:

"Šīs regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunktu nepiemēro, ja persona, kas guvusi labumu no akta, kas kaitē visiem kreditoriem, sniedz pierādījumu, ka:

— uz minēto juridisko aktu attiecas tādas dalībvalsts tiesību akts, kas nav procedūras sākšanas valsts,

— minētais tiesību akts nekādiem līdzekļiem neļauj apstrīdēt attiecīgo lietu."

7 Regulas Nr. 1346/2000 20. panta 1. punkta teksts ir šāds:

"Kreditors, kurš pēc 3. panta 1. punktā minētās procedūras sākšanas ar jebkādiem līdzekļiem, cita starpā, piespiedu līdzekļiem, saņem pilnīgu vai daļēju prasības apmierinājumu no aktīviem, kas pieder parādniekam un kuri atrodas citas dalībvalsts teritorijā, saņemto nosūta atpakaļ likvidatoram saskaņā ar 5. un 7. pantu."

8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulas (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV L 177, 6. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula Roma I"), 12. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Tiesību akti, ko saskaņā ar šo regulu piemēro līgumam, jo īpaši reglamentē:

[..]

d) dažādus saistību izbeigšanas veidus un darbību noilgumu;

[..].”

Vācijas tiesības

9 1994. gada 5. oktobra *Insolvenzordnung* (Likums par maksātnespēju, *BGBl.* 1994 I, 2866. lpp.) redakcijā, kas piemērojama faktiem pamatlietā (turpmāk tekstā – “*InsO*”), 88. pantā ir paredzēts:

“Ja maksātnespējīgas personas kreditors mēnesi pirms lūguma uzsākt maksātnespējas procedūru vai pēc tā piespiedu izpildes ir ieguvis nodrošinājumu attiecībā uz parādnieka aktīviem, kas ir daļa no viņa kopējā īpašuma, šis nodrošinājums kļūst nederīgs līdz ar maksātnespējas procedūras uzsākšanu.”

Austrijas tiesības

10 *Insolvenzordnung* (Likums par maksātnespēju) (*RGBl.* 337/1914) redakcijā, kas piemērojama faktiem pamatlietā (turpmāk tekstā – “*IO*”), 43. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Apstrīdēšanu var likumīgi veikt, ceļot prasību tiesā [..].

2. Apstrīdēšanas prasība, lai neiestātos noilgums, ir jāceļ viena gada laikā pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas. [..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

11 *ECZ GmbH* bija Vācijas sabiedrība, kuras juridiskā adrese pamatlietas faktu rašanās brīdī bija Tetnangā [*Tettnang*] (Vācija). Tās mērķis bija automašīnu tirdzniecība. Lai darbotos Austrijas tirgū, tā izmantoja meitasuzņēmumu, kura juridiskā adrese ir Brēgencā [*Bregenz*] (Austrija) un kurš šajā lietā ir sabiedrība parādniece. *H. Lutz* no šīs sabiedrības iegādājās automašīnu, taču, tā kā šī automašīna netika piegādāta, viņš *Bezirksgericht Bregenz* (Brēgencas iecirkņa tiesa) cēla prasību par minētajai sabiedrībai samaksātās summas atmaksu. 2008. gada 17. martā šī tiesa pieņēma pret šo pašu sabiedrību vērstu lēmumu izpildīt maksājuma rīkojumu par summu EUR 9566, tai pieskaitot procentus.

12 2008. gada 13. aprīlī sabiedrība parādniece lūdza *Amtsgericht Ravensburg* (Rāvensburgas pirmās instances tiesa, Vācija) uzsākt maksātnespējas procedūru.

13 2008. gada 20. maijā *Bezirksgericht Bregenz* Austrijā atļāva sava 2008. gada 17. marta lēmuma par maksājuma rīkojumu piespiedu izpildi un tika apķīlāti trīs sabiedrības parādnieces bankas konti Austrijā reģistrētā kredītiestādē. Apķīlāšanas akts tika izsniegts šai kredītiestāde 2008. gada 23. maijā.

14 2008. gada 4. augustā *Amtsgericht Ravensburg* uzsāka maksātnespējas procedūru pret sabiedrību parādnieci.

15 2009. gada 17. martā kredītiestāde, kurā tika veikta sabiedrības parādnieces bankas kontu apķīlāšana, samaksāja *H. Lutz* summu EUR 11 778,48. Vēl pirms šī datuma tā brīža maksātnespējas administrators ar 2009. gada 10. marta vēstuli šai kredītiestādei bija paziņojis, ka attiecībā uz jebkuru maksājumu, kas veikts [sabiedrības parādnieces] kreditoru labā, viņš saglabā tiesības apstrīdēt maksātnespēju.

16 2009. gada 3. jūnija vēstulē tā brīža maksātnespējas administrators informēja *H. Lutz*, ka viņš apstrīdēs 2008. gada 20. maijā *Bezirksgericht Bregenz* atļauto piespiedu izpildi, kā arī 2009. gada 17. martā veikto maksājumu. 2009. gada 23. oktobrī *E. Bäuerle* kā sabiedrības parādnieces maksātnespējas administratore cēla apstrīdēšanas prasību pret *H. Lutz*, pieprasot atdot parādnieces mantā ietilpstošo 2009. gada 17. martā viņam samaksāto summu.

17 *Landgericht Ravensburg* (Rāvensburgas apgabaltiesa) šo *E. Bäuerle* celto prasību apmierināja. *H. Lutz* pārsūdzēja *Landgericht Ravensburg* nolēmumu, taču viņa apelācijas sūdzība tika noraidīta. Viņš iesniedza "Revision" sūdzību *Bundesgerichtshof* (Federālā Augstākā tiesa), uzturot savus prasījumus par šīs prasības noraidīšanu.

18 Iesniedzējtiesa uzskata, ka tas, vai kasācijas sūdzība tiks apmierināta, ir atkarīgs no Regulas Nr. 1346/2000 13. panta interpretācijas, pieņemot, ka šī norma ir piemērojama faktiem pamatlietā. Šīs regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunktā ir paredzēts, ka noteikumus attiecībā uz to juridisko aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kas kaitē kreditoriem, nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā maksātnespējas procedūra ir uzsākta (turpmāk tekstā – "*lex fori concursus*"). Tomēr saskaņā ar šīs regulas 13. pantu šī norma nav piemērojama, ja persona, kas guvusi labumu no akta, kas kaitē visiem kreditoriem, sniedz pierādījumu, ka uz minēto juridisko aktu attiecas tās dalībvalsts tiesību akts, kas nav procedūras sākšanas valsts, un ka minētais tiesību akts nekādiem līdzekļiem šajā gadījumā neļauj apstrīdēt attiecīgo juridisko aktu.

19 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka pamatlietā saskaņā ar piemērojamo *lex fori concursus*, šajā gadījumā *InsO* 88. pantu, tiesības apķīlāt sabiedrības parādnieces bankas kontus ir zaudējušas spēku dienā, kad pret šo sabiedrību tika uzsākta maksātnespējas procedūra, jo šī apķīlāšana tika atļauta un veikta pēc pieteikuma par šīs procedūras sākšanu iesniegšanas. Līdz ar to spēkā neesoša ir arī vēlāk veiktā bankas kontos apķīlātās summas izmaksa.

20 Iesniedzējtiesa piebilst, ka, kā norāda *H. Lutz*, kurš atsaucas uz Regulas Nr. 1346/2000 13. pantu, pamatlietā aplūkotais maksājums vairs nevar tikt apstrīdēts saskaņā ar šim maksājumam piemērojamām tiesībām, proti, Austrijas tiesībām. *IO* 43. panta 2. punktā ir paredzēts viena gada noilguma termiņš, sākot no maksātnespējas procedūras uzsākšanas, lai celtu šādu apstrīdēšanas prasību. Šis datums pamatlietā nav ticis ievērots.

21 Iesniedzējtiesa norāda, ka savukārt saskaņā ar Vācijas tiesībām apstrīdēšanas prasības celšanas termiņš ir trīs gadi un ka pamatlietā šis termiņš tika ievērots.

22 Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir piemērojams gadījumā, ja pirms maksātnespējas procedūras sākšanas apķīlātas summas izmaksa, ko maksātnespējas administrators ir apstrīdējis, notiek tikai pēc šīs procedūras sākšanas?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša – vai izņēmuma regulējums Regulas Nr. 1346/2000 13. pantā attiecas arī uz noilguma, apstrīdēšanas tiesību izmantošanas un prasības celšanas termiņiem, kas ir paredzēti tiesību aktos, uz kuriem apstrīdētais juridiskais akts attiecas?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša – vai arī formas noteikumi, kas ir jāievēro tiesību izmantošanai Regulas Nr. 1346/2000 13. panta izpratnē, nosaka atbilstoši *lex causae* vai tomēr atbilstoši *lex fori concursus*?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

23 Iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi būtībā attiecas uz Regulas Nr. 1346/2000 13. panta piemērojamību maksājumam, kas veikts kreditoram pēc maksātnespējas procedūras pret parādnieku uzsākšanas, pamatojoties uz apķīlāšanas tiesībām, kas ir apstiprinātas pirms šīs procedūras uzsākšanas. Pirms atbildes sniegšanas uz šiem jautājumiem ir jākonstatē, ka tie tomēr balstās uz diviem pieņēmumiem, kas ir jāpārbauda.

24 Iesniedzējtiesa atgādina, ka, lai gan Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka maksātnespējas procedūras uzsākšana neietekmē kreditoru lietu tiesības attiecībā uz aktīviem, kas pieder parādniekam, šīs regulas 5. panta 4. punktā tomēr ir precizēts, ka "šā panta 1. punkts pieļauj darbības attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu".

25 Tādējādi iesniedzējtiesa netieši uzskata, pirmkārt, ka bankas kontu apķīlāšanas tiesības piespiedu izpildē ir "lietu tiesības", kas saskaņā ar Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 1. punktu var tikt aizsargātas.

26 Otrkārt, minētā tiesa uzskata, ka šādi piešķirto aizsardzību, piemērojot Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 4. punktu, tomēr var izslēgt *lex fori concursus* paredzētajos gadījumos un kārtībā. Tāpēc šī pati tiesa precizē, ka tiesības apķīlāt bankas kontus pamatlietā radās tikai pēc pieteikuma par maksātnespējas procedūras sākšanu pret sabiedrību parādnieci iesniegšanas 2008. gada 13. aprīlī, un tāpēc saskaņā ar *InsO* 88. pantu šīs tiesības zaudēja spēku līdz ar šīs procedūras uzsākšanas brīdi 2008. gada 4. augustā, un tāpat nav spēkā šīs sabiedrības bankas kontos apķīlātās summas maksājums *H. Lutz*, kas tika veikts 2009. gada 17. martā.

27 Šajā ziņā attiecībā uz tiesību apķīlāt bankas kontus "lietu tiesību" raksturu ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 2. punktā ir minēts, ka atbilstoši šīs regulas 5. panta 1. punktam pie "lietu tiesībām" pieder ekskluzīvas prasījuma izpildes tiesības. Turklāt, kā izriet no minētās regulas preambulas 25. apsvēruma, lietu tiesību pamats, likumīgums un apjoms parasti jānosaka saskaņā ar *lex situs*.

28 Tādēļ var secināt, ka tiesības, kas pamatlietā izrietēja no bankas kontos veiktās apķīlāšanas, patiešām varēja būt "lietu tiesības" Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 1. punkta izpratnē, ja vien šīm tiesībām saskaņā ar atbilstošajām valsts tiesībām, šajā gadījumā Austrijas tiesībām, ir īpašs raksturs attiecībā pret citiem sabiedrības parādnieces kreditoriem, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

29 Turklāt jautājumā par to, vai tiesības, kas pamatlietā izriet no bankas kontos veiktās apķīlāšanas, pieņemot, ka tās ir "lietu tiesības" Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 1. punkta izpratnē, ir zaudējušas spēku *ipso jure* maksātnespējas procedūras pret sabiedrību parādnieci uzsākšanas dēļ, ar šīs regulas 5. panta 4. punktu patiešām ir atļauts minētās regulas 5. panta 1. punktu nepiemērot tikai "darbībām" attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu atbilstoši Regulas Nr. 1346/2000 4. panta 2. punkta m) apakšpunktam.

30 Tomēr, kā savu secinājumu 49. punktā norāda ģenerāladvokāts, atsauce Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 4. punktā – tās valodu redakciju vairākumā – uz "darbībām" attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu neļauj secināt, ka šīs normas piemērošanas joma attiektos tikai uz juridiska rakstura darbībām. Proti, minētā norma ir jāaplūko kopā ar šīs regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunktu, kurā ir vispārīga atsauce uz "noteikumiem attiecībā uz [..] juridisko aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu", nevis tikai uz "darbībām" attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu. Tādējādi, nosakot, vai juridiska akta spēkā neesamība, atzīšana par spēkā neesošiem un

nepiemērošana izriet no tiesā celtas prasības, cita juridiska akta vai pat no likuma normas, ir jāatsaucas uz *lex fori concursus*, kura uzdevums, piemērojot šo Regulas Nr. 1346/2000 4. panta 2. punkta m) apakšpunktu, ir noteikt, kuri noteikumi attiecas uz spēkā neesamību, spēkā neesamības atzīšanu un nepiemērošanu.

31 Saistībā ar šo pēdējo minēto jāpiebilst, ka, lai gan Regulas Nr. 1346/2000 4. panta 2. punkta m) apakšpunktā ir paredzēts, ka *lex fori concursus* nosaka noteikumus attiecībā uz to juridisko aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, kas kaitē kreditoriem, šīs regulas 13. pantā, uz kuru atsaucas *H. Lutz*, ir pieļauts izņēmums no šīs normas, jo tas liedz minētās regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunkta piemērošanu un konkrētu nosacījumu izpildes gadījumā liek piemērot tiesību aktu, kas attiecas uz maksātnespējas administratora apstrīdēto juridisko aktu (turpmāk tekstā – "*lex causae*"). Tāpēc uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild tā, lai ļautu iesniedzējtiesai pārbaudīt arī to, vai *InsO* 88. panta piemērošana un attiecīgi tiesību apķīlāt bankas kontus spēkā neesamība *ipso jure* pamatlietā nebija iespējama tāpēc, ka saskaņā ar šo minētās Regulas Nr. 1346/2000 13. pantu bija piemērojamas Austrijas tiesības.

Par pirmo jautājumu

32 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams gadījumā, ja pirms maksātnespējas procedūras sākšanas apķīlātas naudas summas izmaksa, ko maksātnespējas administrators ir apstrīdējis, notiek tikai pēc šīs procedūras uzsākšanas.

33 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. panta tekstā nav ietverts ierobežojums, kas varētu ierobežot tā piemērošanas jomu atkarībā no datuma, kurā kaitējumu radošais juridiskais akts ir pieņemts.

34 Tomēr Regulas Nr. 1346/2000 13. pantā ir paredzēts izņēmums no vispārējās normas, kas ir nostiprināta Regulas Nr. 1346/2000 4. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru maksātnespējas procedūrai un tās sekām piemērojamie tiesību akti ir *lex fori concursus*. Šis izņēmums, kura mērķis, kā ir atgādināts šīs regulas preambulas 24. apsvērumā, ir aizsargāt tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas valsts, ir jāinterpretē šauri, un tā tvērums nevar pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.

35 Ja Regulas Nr. 1346/2000 13. pants tiktu interpretēts tādējādi, ka tas ir piemērojams arī juridiskajiem aktiem, kas pieņemti pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas, tas pārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai aizsargātu tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav procedūras sākšanas valsts. No maksātnespējas procedūras uzsākšanas brīža attiecīgā parādnieka kreditori var paredzēt, kādas būs *lex fori concursus* piemērošanas sekas viņu tiesiskajās attiecībās ar savu parādnieku. Tāpēc, kā pareizi secinājumu 60. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, principā viņi nevar pieprasīt pastiprinātu aizsardzību.

36 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. pants principā ir piemērojams tikai tiem juridiskajiem aktiem, kas tiek pieņemti pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas.

37 Neatkarīgi no iepriekšējā punktā izdarītā secinājuma ir jānorāda, ka juridiskā darbība, kas ir apstrīdēšanas prasības priekšmets pamatlietā, šajā gadījumā 2009. gada 17. martā *H. Lutz* labā veiktais maksājums, varētu tikt veikta uz lietu tiesību, proti, tiesību apķīlāt sabiedrības parādnieces bankas kontus, pamata. Tā kā šīs apķīlāšanas tiesības tika apstiprinātas pirms maksātnespējas procedūras pret sabiedrību parādnieci uzsākšanas, šī darbība atbilstoši Regulas Nr. 1346/2000 noteikumiem varētu saņemt īpašu aizsardzību.

38 Kā ir atgādināts Regulas Nr. 1346/2000 preambulas 25. apsvērumā, likumdevējs ir vēlējies noteikt īpašu norādi, kas neparedz *lex fori concursus* piemērošanu lietu tiesību gadījumā, jo tās ir visai būtiskas kredīta piešķiršanai. Saskaņā ar šo pašu apsvērumu pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas apstiprināto lietu tiesību īpašniekam tādējādi ir jāspēj pēc šīs uzsākšanas arī turpmāk aizstāvēt savas tiesības uz ķīlas nodalīšanu vai atsevišķu nokārtošanu.

39 Lai sasniegtu šo mērķi, Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka maksātnespējas procedūras sākšana "neietekmē" kreditoru lietu tiesības, kas ietilpst šīs normas piemērošanas jomā. Ir skaidrs, ka šīs normas mērķis tostarp ir ļaut kreditoram efektīvi izmantot pirms maksātnespējas procedūras uzsākšanas apstiprinātās lietu tiesības pat pēc šīs procedūras uzsākšanas.

40 Lai kreditoram ļautu lietderīgi izmantot savas lietu tiesības, šim kreditoram pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas ir jāvar īstenot šīs tiesības, principā piemērojot *lex causae*. Regulas Nr. 1346/2000 5. pantam ir raksturīga īpatnība, ka tā mērķis ir aizsargāt ne tikai darbības, kas ir pabeigtas pirms maksātnespējas procedūras pabeigšanas, bet vēl jo vairāk darbības, kas ir veiktas pēc šīs procedūras uzsākšanas. Šajā ziņā jāpiebilst, ka šīs regulas 20. panta 1. punktā ir paredzēts, ka kreditors, kurš pēc maksātnespējas procedūras sākšanas ir saņēmis pilnīgu vai daļēju prasības apmierinājumu no aktīviem, kuri pieder parādniekam un kuri atrodas citas dalībvalsts, nevis procedūras sākšanas valsts teritorijā, saņemto nosūta atpakaļ likvidatoram, un šajā pašā normā ir precizēts, ka attiecīgajam kreditoram atpakaļnosūtīšanas pienākums ir tikai "saskaņā ar" tieši minētās regulas 5. pantu. Tāpēc šīs pašas regulas 20. panta 1. punkts uz pamatlietu neattiecas.

41 Tātad, tā kā Regulas Nr. 1346/2000 5. pants attiecas tostarp uz juridiskām darbībām, kas ir veiktas pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas, šī sprieduma 33.–36. punktā minētie apsvērumi, ka šīs regulas 13. pants principā nav piemērojams juridiskām darbībām, kas veiktas pēc šīs maksātnespējas procedūras uzsākšanas, līdz ar to nevar tikt attiecināti uz gadījumu, kad kreditors īsteno lietu tiesības minētās regulas 5. panta 1. punkta izpratnē.

42 Tādējādi, lai gan Regulas Nr. 1346/2000 5. panta 4. punktā, to lasot kopā ar šīs regulas 4. panta 2. punkta m) apakšpunktu, tiek atļauts celt prasību par tāda juridiska akta spēkā neesamību, spēkā neesamības atzīšanu un nepiemērošanu, kura priekšmets ir lietu tiesību īstenošana pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas, šīs normas, lai nodrošinātu minētās regulas 5. panta 1. punkta lietderīgo iedarbību, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās neizslēdz kreditora tiesības atsaukties uz šīs regulas 13. pantu, lai pamatotu, ka uz attiecīgo juridisko aktu attiecas tādas dalībvalsts tiesību akts, kas nav procedūras sākšanas valsts, un ka šis tiesību akts šajā gadījumā nekādā ziņā neļauj apstrīdēt šo juridisko aktu.

43 Šādos apstākļos uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams gadījumā, ja pirms maksātnespējas procedūras sākšanas apķīlātas naudas summas izmaksa, ko maksātnespējas administrators ir apstrīdējis, notiek tikai pēc šīs procedūras uzsākšanas.

Par otro jautājumu

44 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertais izņēmuma regulējums attiecas arī uz noilguma, apstrīdēšanas prasības celšanas un prasības celšanas termiņiem, kuri ir paredzēti *lex causae*.

45 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. pantā, kurā ir atsauce uz *lex causae*, netiek nošķirti noilguma, apstrīdēšanas prasības celšanas un prasības celšanas termiņi.

46 Otrkārt, lai gan Regulas Roma I 12. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts, ka darbību noilgumu regulē "tiesību akti, ko [..] piemēro līgumam", ir jākonstatē, ka šie noteikumi nav piemērojami apstrīdēšanas prasībām, uz kurām attiecas Regulas Nr. 1346/2000 4. un 13. pants. Šie pēdējie minētie panti attiecībā pret Regulu Roma I ir *lex specialis*, un tie ir jāinterpretē, ņemot vērā Regulā Nr. 1346/2000 izvirzītos mērķus.

47 Tāpēc, tā kā Regulas Nr. 1346/2000 13. pantā materiāltiesiskās normas netiek nošķirtas no procesuālajām normām un it īpaši tajā nav ietverti kritēriji, kas ļautu konstatēt, kurš no termiņiem ir procesuāls, tad termiņš kā procesuāls vai materiāltiesisks vienmēr būtu jākvalificē saskaņā *lex causae*.

48 Tomēr, lai gan Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka termiņi, kas saskaņā ar *lex causae* ir kvalificēti kā procesuāli termiņi, ir izslēgti no šī panta piemērošanas jomas, šī interpretācija, kā būtībā ir norādījusi Komisija, izraisa patvaļīgu diskriminmāciju atkarībā no tā, kurus teorētiskos modeļus dalībvalstis ir izvēlējušās. Turklāt neatkarīgi no tā, vai atbilstoši *lex fori concursus* vai *lex causae* ir jāvērtē, vai termiņš ir procesuāls vai materiāltiesisks, minētā interpretācija pilnīgi noteikti būtu šķērslis Regulas Nr. 1346/2000 13. panta vienveidīgai piemērošanai.

49 Šādos apstākļos uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertais izņēmuma regulējums attiecas arī uz noilguma, apstrīdēšanas prasības celšanas un prasības celšanas termiņiem, kuri ir paredzēti *lex causae*.

Par trešo jautājumu

50 Uzdodot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai formas noteikumi, kas ir jāievēro apstrīdēšanas prasības celšanā, nosaka atbilstoši *lex causae* vai *lex fori concursus*.

51 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 1346/2000 13. panta tekstā nav nevienas norādes, ka ļautu formas noteikumus izslēgt no šīs normas piemērošanas jomas.

52 Turklāt, kā ir norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 85. punktā, formas noteikumi var būt materiāltiesiski vai procesuāli. Tādējādi it īpaši attiecībā uz Austrijas tiesībām var uzskatīt, ka *IO* 43. panta 2. punktā pienākums celt apstrīdēšanas prasību viena gada laikā pēc maksātnespējas procedūras uzsākšanas ir noteikts ar mērķi ne tikai atvieglot šī termiņa ievērošanas pierādīšanu, bet tas ir arī materiāltiesisks nosacījums, no kura ir atkarīga tādas prasības celšana.

53 Kā izriet no šī sprieduma 45.–48. punktā minētajiem apsvērumiem, kas attiecas arī uz trešā jautājuma izvērtēšanu, Regulas Nr. 1346/2000 13. pantā materiāltiesiskās normas netiek nošķirtas no procesuālajām normām.

54 Turklāt mērķis, kāds ir formas noteikumiem, kuriem ir pakļautas darbības attiecībā uz juridisku aktu spēkā neesamību, atzīšanu par spēkā neesošiem un nepiemērošanu, var būt arī tādu sabiedrības interešu aizsardzība kā intereses nodrošināt atbilstošu šo darbību publicitāti, lai aizsargātu ne tikai to personu tiesisko paļāvību, pret kurām šīs prasības ir celtas, bet arī to trešo personu tiesisko paļāvību, kuras ir iegādājušās aktīvus, kas ir prasības priekšmets. Kā izriet no Regulas Nr. 1346/2000 preambulas 24. apsvēruma, *lex fori concursus* piemērošanas izņēmumu, tostarp izņēmuma regulējuma šīs regulas 13. pantā mērķis tieši ir aizsargāt tiesisko paļāvību un darījumu drošību dalībvalstīs, kas nav maksātnespējas procedūras sākšanas valsts.

55 Tā kā Regulas Roma I noteikumi, kā izriet no šī sprieduma 46. punkta, pamatlietā nav piemērojami, konkrētā norma būtu jākvalificē kā formas noteikums, kā arī būtu jānosaka šajā normā izvirzītie mērķi saskaņā ar *lex causae*. Ja Regulas Nr. 1346/2000 13. pantu interpretē tādējādi, ka saskaņā ar *lex causae*

kā formas noteikumi kvalificētie noteikumi ir jāizslēdz no šīs panta piemērošanas jomas, tas arī šajā gadījumā izraisītu patvaļīgu diskrimināciju atkarībā no tā, kurus teorētiskos modeļus dalībvalstis ir izvēlējušās, un būtu šķērslis šī panta vienveidīgai piemērošanai.

56 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka formas noteikumi, kas ir jāievēro apstrīdēšanas prasības celšanā, Regulas Nr. 1346/2000 13. panta piemērošanas vajadzībām nosaka atbilstoši *lex causae*.

Par tiesāšanās izdevumiem

57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams gadījumā, ja pirms maksātnespējas procedūras sākšanas apķīlātas naudas summas izmaksa, ko maksātnespējas administrators ir apstrīdējis, notiek tikai pēc šīs procedūras uzsākšanas;

2) Regulas Nr. 1346/2000 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertais izņēmuma regulējums attiecas arī uz noilguma, apstrīdēšanas prasības un prasības celšanas termiņiem, kuri ir paredzēti tiesību aktā, kas attiecas uz maksātnespējas administratora apstrīdēto juridisko aktu;

3) formas noteikumi, kas ir jāievēro apstrīdēšanas prasības celšanā, Regulas Nr. 1346/2000 13. panta piemērošanas vajadzībām nosaka atbilstoši tiesību aktam, kas attiecas uz maksātnespējas administratora apstrīdēto juridisko aktu.

[Paraksti]